

ТРЪПАТАЪЛЪ ДЕ СТАТЪ

дпкеіатъ

дптре Австріа, Фрѣнція, Британія маре, Прѣсія, Рѣсія, Сardinia ши Търчіа,

дп прівінца Прінчптелоръ Молдова ши Ротънія.

(С'а дпкеіатъ ла Парісѣ дп 19. Августъ 1858 ши с'а ресмітватъ къ ресептїведеле ратїфікѣчїні тотъ аколо дп 2. Октомбре 1858.)

Noi *Францїскъ Іосїфъ I.*, din darълъ лѣї дѣтнезеѣ дпмпъратълъ Австріеї, реѣеле Дпгъріеї, Боїемїеї, Лотвардіеї ши Вінеціеї, Далмаціеї, Кроаціеї, Скіавонїеї, Галїціеї, Лодомерїеї ши Іїріеї; архїдъчеле Австріеї; мареле дъчеле алъ Краковїеї; дъчеле Лотарїнціеї, Салїзбурѣї, Стїріеї, Карїнтіеї, Карніолїеї, Бъковїнеї ши Сїлесїеї сѣперїорї ши їнѣріорї; мареле прїнчїпе алъ Ардеалълїї, марціонеле Моравїеї; комїтеле де Авсбургъ ши Тїролъ шчл. шчл., фачетъ кѣпоскѣтъ ши адеверїтъ прїп ачѣста тѣтъроръ къроръ се кзвіне:

Кзткъ, дптре дпмптерїтълъ постръ ши дптре дпмптерїції севренїсімілоръ ши преа пѣтїнцилоръ прїнчїпї, дпмпъратълъ Фрѣнцілоръ, реѣїна Британїеї Марї ши Івернїеї, реѣеле Прѣсіеї, дпмпъратълъ тѣтъроръ Рѣсіелоръ, реѣеле Сardinїеї ши мареле Сълтанъ алъ Османїлоръ, — с'а дпкеіатъ ши сѣзъкрїсѣ ла Парісѣ дп а 19 зі а лѣї Августъ апълъ кзрг., зрѣтърореа конвенчїзле:

(Традъчере. *)

Дп пштеле Зълзї атогъпзгїнте!

Мърїле лоръ дпмпъратълъ Австріеї, дпмпъратълъ Фрѣнцілоръ, реѣїна ретпълзї зпїтъ алъ Британїеї Марї ши Івернїеї, реѣеле Прѣсіеї, дпмпъратълъ тѣтъроръ Рѣсіелоръ, реѣеле Сardinїеї ши дпмпъратълъ Османїлоръ, воїндъ, дп конформїтате къ детермінъчїпїле тръпатълзї конкеїатъ ла Парісѣ дп 30. Марціл 1856, а консакра прїп о конвоїре, кондцелецереа лоръ фїнале деспре органисареа дефїнітївъ а Пптелоръ Молдова ши Ротънія, аъ денъмітъ де дпмптерїції аї лоръ, спре а негодїа ши сѣзсетпа зїса конвенчїзле, не зрѣтърорї:

Мърїа Са дпмпъратълъ Австріеї не дѣтневалї Іосїпъ Алесандръ бароне де Хїзънер, декоратъ къ крѣчеа чеа маре а ордінелзї дпмпъртескѣ леонолдїнъ, кавалерїз алъ коронеї де феръ де класа дптъїа шчл., консіліарїзлъ сѣѣ актзарїз їнтїмъ ши амбасадоръ стръордінарїз ши дпмптерїтъ ла Мърїа Са дпмпъратълъ Фрѣнцілоръ; Мърїа Са дпмпъратълъ Фрѣнцілоръ не дѣтнїалї Алесандръ комїте Колона Валевскї, сенаторїз алъ їмперїзлзї, декоратъ къ крѣчеа чеа маре а ордінелзї їмперїале алъ леїзїнеї де опоре шчл. мїнїстрълъ сѣѣ ши секретарїз де статъ дп деспърѣзътпжїтълъ требілоръ естерне;

Мърїа Са реѣїна ретпълзї зпїтъ алъ Бри-

*) Тестълъ оріїнареле е фрѣнцескѣ.

таніеі Марі ші Іберніеі пе преа опоратълѣ Ене-
рикѣ Рикардѣ Каролѣ коміте Ковлеі, вікомтѣ Дан-
ган, бароне Ковлеі перъ (pater conscriptus) алѣ
ремъхлзі зпѣтѣ, метъръ ла консіліалѣ приватѣ алѣ
Мъріеі Сале британіче, кавалерѣ декоратѣ кѣ
кръчеа чеа таре а преа опораверъхлзі ordine de
Баіъ, амбасадорѣ стръордінаріх ші дмпхтерітѣ
ла Мъріа Са дмпхратълѣ Фрѣнчїлорѣ; Мъріа Са
рецеле Пръсіеі пе дѣмнеалзі Масіміліанѣ Фрїдерїкѣ
Каролѣ Франціекѣ коміте де Хацфелд-Вїденбърг
Шїонштаїн, кавалерѣ алѣ ordin. редеокѣ вхлѣ-
реле рошїѣ де класа дптѣіа кѣ фрѣнзе де стѣ-
жарѣ шчл., консіліарїхлѣ сеѣ приватѣ актзаре ші
трѣмїсхлѣ сеѣ стръордінарїх ші мініотрѣ дмпх-
терїтѣ ла Мъріа Са дмпхратълѣ Фрѣнчїлорѣ;
Мъріа Са дмпхр. тѣтърорѣ Ръсіелорѣ пе дѣм-
неалзі ком. Павелѣ Кїселѣф кав. алѣ ordinлорѣ
Ръсіеі, декоратѣ кѣ портретълѣ дъплъ дп вріліанте
алѣ дмпхрацілорѣ Нїколаѣ ші Александрѣ II. шчл.
ажѣтаптеле сеѣ цїнераре, цїнерарїх де педес-
трїме, метъръ алѣ консіліалзі де імперїѣ, ам-
басадорълѣ сеѣ стръордінарїх ші дмпхтерїтѣ ла
М. Са дмпхр. Фрѣнчїлорѣ;

Мъріа Са рецеле Сardinїеі, пе дѣмнеалзі
Салваторе маркісѣ де Вілатарїна, декоратѣ кѣ
кръчеа чеа таре а ordinелзі редеокѣ де С. С.
Мазрїціѣ ші Лазарѣ шчл. трѣмїсхлѣ стръордїн.
ші мініотрѣ дмпхтерїтѣ ла Мъріа Са дмпхра-
тълѣ Фрѣнчїлорѣ;

Мъріа Са дмпхратълѣ Ототманїлорѣ пе Мо-
хамед Фѣад Паша тѣшїрѣ ші vezїрѣ алѣ імпер-
ріхлзі, декоратѣ кѣ ordinїле імпер. Меджїдѣ ші
челѣ пентрѣ тѣрїте персоналї де класа дптѣіа
ші кѣ ordin. мілітаре шчл., мініотрълѣ сеѣ ап-
тзаре пентрѣ тревїле естерне,

карїї саѣ адъпатѣ ла конферїнце дп Парїсѣ,
ші авѣндѣ кѣ сіне дмпхтерїрїле, че се аеларѣ
дп формѣ вхлѣ ші кзвїнїтѣ, аѣ стѣторїтѣ дїс-
позечвїле зрѣтѣорїе:

Арт. 1. Прїнціпателе Молдова ші Ротънїа
конотѣтїте де акш дпайнте озѣ пѣшїреа де:

„Прїнціпателе зпїте Молдова ші Ротънїа,“ ре-
тѣнѣ съв съзеранїтатеа (схѣтълѣ) Мъріеі Сале
Сълтанъхлзі.

Арт. 2. Пе темейлѣ кзпїтълъчвїлорѣ, date
de Сълтанїї Баїазетѣ I., Махометѣ II., Селїмѣ I.
ші Солїманѣ II., кареле, регълъндѣ реферїнце-
лорѣ кѣтрѣ дп. Пѣртѣ, констїтѣ автонотїа лорѣ
ші свїт дптѣрїте прїн шаї тълте хатїшерїфе
ші анѣме прїн челѣ дїн 1834, дп конферїтїтате
шаї дпколо кѣ артїкълїї 22 ші 23 дїн трѣпта-
тълѣ, конквїатѣ ла Парїсѣ дп 30. Марціх 1856;
Прїнціпателе се ворѣ фолосї ші пе вїторїѣ, съв
гаранціа кзлентївѣ (solidare) а пѣтерїлорѣ кон-
трѣптанці, де привїлеціеле ші імзпїтѣїле, че ле
аѣ дп посесїзне.

Прїн зрѣтаре, Прїнціпателе се ворѣ адмї-
ніотра лїберѣ ші фърѣ нїче зпѣ аместекѣ дїн
партеа дп. Порці, дптре марцінїле стѣторїте
де пѣтерїте гарантѣтаре дп кондедецере кѣ
къртеа съзеранѣ.

Арт. 3. Потестѣїле пзвїлїче се ворѣ кон-
креде дп фїзкаре Прїнціпатѣ зпї дотнїотрїх ші
зпї адъпърї, комїтѣсе прїн алецере. Дп тѣте
касърїле превъзѣте дп конвенцізнеа де фацѣ,
дотнїотрїхлѣ ші адъпареа ворѣ лъкра лаолалтѣ
кѣ о комїсізнеа чентрале, комънѣ амъндъорѣ
Прїнціпателорѣ.

Арт. 4. Потестатеа есекзѣтѣоре се ва
есерчїта де кѣтрѣ дотнїотрїх.

Артїк. 5. Потестатеа лецілатївѣ се ва
есерчїта де кѣтрѣ дотнїотрїх, дїмпрезпѣ кѣ
адъпареа ші кѣ комїсізнеа чентрале.

Арт. 6. Леціле де интересѣ спеціале пентрѣ
фїзкаре Прїнціпатѣ, се ворѣ препара де кѣтрѣ
дотнїотрїх ші се ворѣ vota de адъпаре.

Леціле де интересѣ комънѣ пентрѣ амън-
дѣхе Ппателе, се ворѣ препъра де комїсізнеа
чентрале ші се ворѣ vota de кѣтрѣ адъпърї,
кърора се ворѣ съвѣтерне де дотнїотрї.

Арт. 7. Потестатеа жѣдекѣторѣскѣ, есер-
чїтатѣ дп пѣтеле дотнїотрїхлзі, се ва конкреде

официалорѣ депзмиці де джислѣ, фъръ ка чинева съ пѣтъ фѣ скосѣ де съб жѣдекторіи сеї патрллі.

О леце ва отътори кондиціоніе де адми-тере шѣ днаитаре дн маїстратъръ, лъндѣ де фъндѣмѣнтѣ, апликарея прогресивъ а принципіалѣ де пестрѣмѣтаверітате.

Арт. 8. Принципіателе ворѣ да Кърпеї съзеране знѣ тривѣтѣ апзаре, каре пентрѣ Молдова ва рещѣне стъторітѣ ла знѣ мѣлонѣ шѣ чѣнчі съте де мѣі де леї, еар' пентрѣ Ромѣніа ла дѣсе мѣліоне шѣ чѣнчі съте де мѣі де леї.

Днвестітѣра о ва да домпіторіорѣ, ка шѣ пѣлъ акѣм, М. Са Сълтанлѣ.

Къртеа съзеранѣ се ва днцелене кѣ Принципіателе дѣспре тѣсзреле де апзрареа теріторіалѣ лорѣ, дн касѣ де атакаре дѣн афарѣ шѣ еї і ва компете, дн концелечере кѣ Кърпіле гарантѣторѣ, а днтрепрінде тѣсзреле де лѣпсѣ пентрѣ рестѣверірея ордінеї, кѣндѣ ачѣста ар фѣ тѣрѣзратѣ.

Трѣнгателе днтрепѣчѣвнарѣ, че се ворѣ днкоїа де кѣтрѣ Пѣрта оззеранѣ кѣ пѣтеріле стрѣіне, се ворѣ пѣтѣ аплика шѣ ла Принципіате, ка шѣ пѣлъ акѣм, днтрѣ тотѣ, че пѣ ва атіпче імпѣнітѣдіе лорѣ.

Арт. 9. Дн касѣ де вѣтѣмареа імпѣнітѣдіорѣ Принципіателорѣ, домпіторіи ворѣ рекзрѣе ла пѣтереа съзеранѣ шѣ дакѣ ачѣста пѣ ар фаче дѣстлѣ рекѣтѣчѣінеї лорѣ, атзпчѣ ворѣ да, прѣн аценції лорѣ, рекѣтѣчѣінеа ла репрезѣнтанції пѣтеріорѣ гарантѣторѣ дн Константінополе.

Домпіторіи ворѣ фѣ репрезѣнтанції ла Къртеа съзеранѣ прѣн аценції (канѣ-кіаїа), пѣскзці молдовенї ор ромѣні, карі пѣ ворѣ фѣ озвѣшї ла пѣче о жѣредіпчїзне стрѣіпѣ шѣ ворѣ фѣ прѣмідії де, кѣтрѣ Пѣртѣ.

Арт. 10. Домпіторіалѣ се ва алеѣе, пе віѣдѣ, де кѣтрѣ адзпаре.

Арт. 11. Дн касѣ де ваканцѣ шѣ пѣлъ ла інсталареа позлѣ домпіторіѣ, адміністрѣч-

пеа ва кѣдѣ дн тѣпіле консіаліалѣ міністріорѣ, каре о ва есерчїта кѣ тотѣ дрептлѣ.

Аптівітатеа лѣї кзратѣ адміністративѣ, се ва тѣрѣіні ла еспедічїзнеа лѣкрѣріорѣ, фъръ ка елѣ съ пѣтъ депѣрта офіціації, де кѣтѣ пѣмаї пѣнтрѣ вр'знѣ деліпѣтѣ констѣтатѣ де жѣдекторіѣ.

Дн ачестѣ касѣ, консіаліалѣ ва днтрїжі пѣмаї дн модѣ провісоріѣ пентрѣ съплїнірея лорѣ.

Арт. 12. Декзтва ваканца с'ар днтѣмпла дн тѣмплѣ кѣндѣ адзпареа е лаолалѣ, атзпчѣ еа дн 8 зїле ва кѣзта съ фѣз днчепѣтѣ алеѣереа домпіторіалѣ. Де пѣ ва фѣ стрѣпсѣ, се ва конкѣтѣма пѣмаї декѣтѣ, ка съ се стрѣпгѣ дн 10 зїле. Еар' дакѣ адзпареа ар фѣ дѣсѣіпцатѣ, атзпчѣ дн термінѣ де 15 зїле се ва днчепе алеѣереа дѣн поѣ, шѣ адзпареа чеа пѣзѣ се ва стрѣпѣ еарѣшї дн 10 зїле. Дн челе опѣтѣ зїле, зрѣтѣторѣ дѣпѣ стрѣпѣереа еї, ва кѣта съ фѣз пѣрчѣсѣ ла алеѣереа домпіторіалѣ.

Пентрѣ ка съ се пѣтъ фаче алеѣереа, ва фѣ деліпсѣ ка съ се фѣз адзпатѣ треї дѣн патрѣ лѣрѣї але метѣріорѣ днскрїшї. Дн каслѣ, кѣнд алеѣереа пѣ с'ар фѣ фѣзкѣтѣ дн челе опѣтѣ зїле, адзпареа ва днчепе алеѣереа дн а пѣза зї ла амеазї, фъръ де а лѣа дн консідерѣчїзне пѣтерѣлѣ метѣріорѣ адзпаці.

Днвестітѣра се ва чѣре ка шѣ пѣлъ акѣм, шѣ се ва да чѣлѣ тѣлѣтѣ дн термінѣ де о лѣпѣ де зїле.

Арт. 13. Фѣзкаре се ва пѣтѣ алеѣе де домпіторіѣ, каре ва фѣ де 35 де ані, фѣїз алѣ знѣї пѣрїпте пѣскзтѣ молдованѣ ор ромѣнѣ, шѣ со ва пѣтѣ леѣїтїма кѣ аре знѣ венітѣ фзндзаре де 3000 де галбїні, прѣкѣм шѣ кѣ а фостѣ 10 ані дн офічїѣ пѣзлїкѣ, ор кѣ а фостѣ метѣрѣ алѣ адзлѣрѣї.

Арт. 14. Домпіторіалѣ ва гзберпа лаолалѣ кѣ міністрїи депзмиці де елѣ. Елѣ ва днтрї шѣ ва прѣмѣлга леїіле шѣ шѣ ва пѣтѣ рѣзѣа апровареа. Елѣ ва авѣ дрептлѣ де а іѣрта

ші а дѣлѣніи педѣселѣ криминалі, фъръ де а пѣтѣ дѣтрѣвені дѣтр'алѣ модѣ ла администра- реа дрептъѣі.

Елѣ ва прѣпъра леѣле, де интересѣ спе- ціале пентрѣ Принципатѣлѣ сеѣ ші анѣме пре- калкѣлѣрїле (бѣѣтѣле) ші ле ва свѣштерне а- дѣлѣреї спре десѣтере.

Джисѣлѣ ва депѣмі офїціаѣі пентрѣ адмі- нїстрѣѣїзнеа пѣлїкѣ ші ва да ордіѣѣїзнїле де лїпѣ пентрѣ есекѣтареа леѣлорѣ.

Лїота чївіле а фїѣѣлѣрї домпнорїѣ се ва вота де адѣнаре, одатѣ пентрѣ тотѣдеаѣна, ла дѣчѣпѣлѣлѣ аптївїѣѣї лї.

Арт. 15. Орѣ аптѣ се ва да де кѣтрѣ домпнорїѣ, ва кѣѣта сѣ фїѣ конѣрасѣмпнатѣ де респѣтївїї мїністрї. Мїністрїї ворѣ фї респѣн- зѣторї пентрѣ вѣѣѣмареа леѣлорѣ ші маї алѣсѣ пентрѣ рѣсіпїреа аверїлорѣ пѣлїче.

Еї се ворѣ жѣдека де дѣналѣ кѣрте жѣде- кѣторѣскѣ ші де касаѣїзне.

Траѣереа ла жѣдекатѣ, се ва фаче де кѣ- трѣ домпнорїѣ сѣѣ де кѣтрѣ адѣнаре.

Пѣнереа сѣѣ акѣсѣ а мїністрїлорѣ нѣ се ва пѣтѣ пропѣѣїа де кѣтѣ кѣ о мажорїтате де дѣѣе дїн треї пѣрѣї, а мѣмбрїлорѣ прѣсіаѣї.

Арт. 16. Адѣнареа слѣптївѣ се ва алѣѣе пе 7 ані дѣ фїѣкаре Принципатѣ, дѣ конѣормї- тате кѣ дїспѣсѣѣїзнїле пентрѣ алѣѣере, адаѣсе ла конѣѣѣїзнеа де фадѣ.

Артїк. 17. Адѣнареа се ва конкїѣта де домпнорїѣ ші се ва стрѣѣѣе дѣ фїѣкаре анѣ дѣ Дѣмїнека чеа дїн тѣѣ дїн Дѣѣѣѣре.

Фїѣкаре перїодѣ ордінаре де шѣдїнѣ, ва ѣїне треї лѣне.

Дѣ каѣѣ де лїпѣ, домпнорїѣлѣ ва пѣтѣ пролѣѣї шѣдїнѣа. Джисѣлѣ ва пѣтѣ конкїѣта адѣнареа ла шѣдїнѣ стѣрѣордінаре, ор о ва пѣтѣ десѣаѣе. Дѣ каѣѣлѣ дїн зрѣѣ, ва фї де- торѣ а конкїѣта о адѣнаре пѣѣѣ, каре ва кѣѣта сѣ се стрѣѣѣ дѣ рѣстїпѣѣ де 3 лѣне.

Арт. 18. Метрополїтѣлѣ шї епїскопїї дїе-

чѣсанї ворѣ фї кѣ тотѣ дрептъѣлѣ (ipso jure) мѣмбрїї ла адѣнаре.

Прѣшѣдїнѣа дѣ адѣнаре о ва авѣ метро- полїтѣлѣ.

Вїѣѣпрѣшѣдїнѣї шї сѣкрѣтарїї се ворѣ алѣѣе де кѣтрѣ адѣнаре.

Арт. 19. Прѣшѣдїнтѣле ва стѣторї кондї- чїзнїле, сѣѣ карї сѣ се пѣтѣ адмїте пѣлїкѣлѣ ла шѣдїнѣ, аѣарѣ де касѣрїле де есѣѣпѣїзнї, прѣѣѣѣѣе дѣ рѣгѣлѣѣѣѣлѣ дїн лѣѣнѣрѣ, алѣ адѣлѣреї.

Прїн дѣгрїѣїреа прѣшѣдїнтѣлѣї, се ва ком- пѣне десѣре фїѣкаре шѣдїнѣѣ кѣѣе знѣ прочѣсѣ ѣѣрѣале сѣмарїѣ, каре се ва пѣлїка дѣ газета офїціале.

Арт. 20. Адѣнареа ва десѣате шї вота проїѣнтѣле де леѣї, че 'ї се ворѣ прѣсѣїѣта де кѣтрѣ домпнорїѣ. Еа ле ва пѣтѣ дѣдрѣпта, ѣѣѣѣѣѣѣдѣ рѣстрѣѣѣѣереа дїн артїкѣлѣ 36, стѣ- торїтѣ дѣ прїѣѣѣа леѣлорѣ де интересѣ ком- пѣнѣ.

Артїк. 21. Мїністрїї, кїарѣ де нѣ ар фї мѣмбрїї аї адѣлѣреї, тотѣшї ворѣ пѣтѣ фї де фадѣ шї ворѣ пѣтѣ лѣа парѣ ла десѣатѣреа леѣлорѣ, фѣрѣ дѣсе де а пѣтѣ фї пѣрѣташї ла вotare.

Арт. 22. Бѣѣѣѣлѣ ѣенїтелорѣ шї алѣ ес- пѣсѣлорѣ, прѣгѣтїтѣ дѣ тотѣ анѣлѣ, пентрѣ фїѣ каре Принципатѣ, де кѣтрѣ домпнорїѣлѣ респѣ- тїѣ шї свѣштерпѣтѣ адѣлѣреї, каре 'лѣ ва пѣтѣ дѣдрѣпта, нѣ ва авѣ валѣре деплїѣ, де кѣтѣ дѣлѣ че се ва вота де адѣнаре.

Дѣѣѣѣѣа бѣѣѣѣлѣ нѣ се ва фї вѣтатѣ ла тїпѣлѣлѣ сѣѣ, потѣстатеа есекѣѣѣѣѣѣре ва дѣгрїѣї пентрѣ лїпѣсѣле статѣлї, дѣ конѣормїтате кѣ бѣѣѣѣлѣ дїн анѣлѣ трѣкѣтѣ.

Арт. 23. Фѣндѣрїле дїѣерїте, че прѣѣѣ- нїрѣ пѣлѣ акѣѣ дїн касѣ спеѣїалї шї десѣре карї дїспѣсѣѣ пѣлѣ акѣѣ гѣѣѣрѣѣлѣ сѣѣ тїѣлї дїѣѣршї, ворѣ кѣѣта сѣ фїѣ кѣпрїнсе дѣ бѣѣѣѣлѣ ѣїѣѣѣре алѣ ѣенїтелорѣ.

Арт. 24. Личеierea definitivă a कंप-
тлăи ва кѣта сѣ се пресѣнте адѣнѣрей чедѣ
мѣлѣ дн рестипнѣ де доі ані, дела личеierea
ѣйкѣрѣі периодѣ де администрѣчизне.

Арт. 25. Ніче знѣ фелѣх де dare нѣ се
ва пѣтѣ днпѣне, ніче нѣ се ва пѣтѣ стрѣнѣ
ѣѣрѣ днвоіреа адѣнѣрей.

Арт. 26. Прекѣтн тѣте леціле де интересѣ
комѣнѣ сѣѣ спедіале ші регѣлѣмнтеле де ад-
міністрѣчизне пѣвлѣче, ашеа ші леціле фінанціарі,
се ворѣ пѣвлѣка дн газета офіціале.

Арт. 27. Комісізнеа централе ва решедѣа
дн Фокшені. Еа ва фі компѣсѣ дн 16 мем-
вріі, опѣ дн Молдова ші опѣ дн Рѣмѣніа.
Патрѣ се ворѣ адеце де фѣкѣре домпіторіѣ
днпре мемвріі адѣнѣрей, сѣѣ днпре персѣнеле,
карі аѣ фостѣ дн офіціе днпалте дн цѣрѣ, еар'
патрѣ се ворѣ адеце де кѣтрѣ фѣкѣре адѣнѣре
днп снхлѣ сѣѣ.

Арт. 28. Мемвріі комісізнеі централі ворѣ
авѣ дрепѣ а лѣа парте ла адецереа домпіто-
рнзлѣ дн адѣнѣреа, де каре се ворѣ фі днпѣндѣ
днпшнї.

Арт. 29. Комісізнеа централе ва фі пер-
маненте. Кѣ тѣте ачесте, кѣндѣ і ворѣ кон-
чедѣ лѣкрѣрнле, се ва пѣтѣ амѣна не зн тімѣѣ,
каре днсе нѣ ва пѣтѣ трече нічі одатѣ песте
патрѣ лѣне.

Тнпѣлѣ де лѣкрѣ аѣ мемврілорѣ еї, пен-
трѣ фѣкѣре Прнпнпатѣ, фѣз денѣмнїдї де кѣтрѣ
домпіторнз оп фѣз адеші де кѣтрѣ адѣнѣре, ва
днпѣ нѣмѣлї пѣлѣ кѣндѣ ва дѣра леціслатѣра.

Кѣ тѣте ачесте, ангнвнтатеа мемврілорѣ нѣ
ва днчѣта пѣлѣ кѣндѣ нѣ ворѣ днтра мемвріі
чѣї пої.

Дн касѣлѣ, кѣндѣ мѣндатѣлѣ амѣндѣрѣрѣ
адѣнѣрлорѣ ар днчѣта тотѣдеодатѣ, атѣнчї, ла
дескідѣреа адѣнѣрлорѣ чѣлорѣ нѣсе, комісізнеа
централе се ва рѣднпої дн тоталнтате, пентрѣ
амѣндѣсе Прнпнпателе.

Дн касѣ де десѣннѣареа знѣа днпре адѣ-

нѣрї, рѣднпоїреа нѣ се ва фаче де кѣтѣ нѣмѣлї
ла ачѣї мемвріі аї комісізнеї централї, карї се
днпѣ де Прнпнпатѣлѣ, а кѣрѣ адѣнѣре ва фі де
алесѣ днп ноѣ.

Мемвріі ешнїдї, се ворѣ пѣтѣ еарѣшн адеце.

Арт. 30. Фѣкѣчнзнле де мемврѣ аѣ ко-
місізнеї централї ворѣ фі саларнзате.

(Ва зрѣма.)

Paralelismu italo-romanu.

(Capetu dia Nrii tr.)

13. Doue inimi sorioare. (Due anime sorelle.)

14. Sentu ca radiete ardietore. (Sono come
raggi ardenti.)

15. Ce din sore vesel plecu. (Che dal sole
liete si spiccano.)

16. Si prin neguri dese trecu. (E per nu-
goli densi passano.)

17. S'in vezduh se retacescu. (E nell' aere
si separano.)

N o t e.

Versu 15. Sore pentru sole (ital.) Stram-
tatiunea lui I in r succede asemenea in dialectulu
friulanu, ce dice so arele. Vesel. Vorba paleo-
slovenica (V. Miklosich), „Lexicon linguae slove-
nicae veteris dialecti.“ Viena 1850), ce e in tѣte
idiomele slave. Astadi romanii, cari curatiescu
limb'a'loru o au esilatu, si in loculu ei punu ila-
ritate, alegeze, voiste. — Vedi Bobb
„Vocabulariu rumanescu, latinescu si ungurescu
(Clus 1822, Tom. II, appendice); si Eliade, „Vo-
cabulariu de vorbe streine in limb'a romana.“ —
Bucuresci 1847, ad voc. Plecu, adeca: a incon-
via, a instramba, dară si cu intielesulu a se desbi-
na, desparti.

Versu 16. Si, conjunctiunea e (ital.); in
limb'a bulgara asemenea se dice si; limb'a antica
franceza aplecă si pentru et. „Nicolete est une
captive . . . si l'ai levée . . . , si l'ai nourie.“ —
Orell, „Altfranzösische Grammatik,“ Zurigo 1830,
p. 344.

Versu 17. Vezduh 9). In limb'a russa si in

18. S'apoi ear' se intalnescu. (E poi di bel nuovo ai ritrovano.)

N o t e.

cea ilirica insemneaza aeru. Radecin'a e duh suffare, spiritu. Retacescu era nesciintia alu deduce dela verbulu paleoslovenicu, Rastaviti, a desparti; dar' vorbariulu lui Bobb dicundu Retacescu, séu Recedescu 10), e manifesta origina latina cu semnificatiunea de a se desparti. Se lege in Celsu (8, § 7) fragmentum a fragmento recedit.

Versu 18. Apoi, semnifica postea, in limba antica spaniola apos. Ear, iterum. Intalnescu 11), verbu carui-a fú prefapta prepusestiunea in, avendu inca si verbulu simplu talnescu. E manifestu ca purcede dela magiarulu találni, a afla, a inveni. Találkozni e in vorbariulu lui Dankowsky („Kritisch-etymologisches Wörterbuch der magyarischen Sprache“, Pressburg 1833), tradusu prin: mit Jemanden zusammenkommen.

9) Cuventulu: duh = Gespenst, e identicu cu: dusius alu Galiloru: „Quosdam Daemones quos Dusios Galli nuncupant“, Aug. de civ. Dei XV, 23.

10) Retacire. Acestu cuventu stá in strensá legatura cu: ortacire. Curespundu intru tóte ital. Attaccare, rattaccare, distaccare, staccare. In dialectulu comascu verbulu: tacà, semnifica: attaccare, congiungere cosa a cosa. Cuvintele francese: tâche, tâcher, attacher attaché sentu totu de aceia-si sorte. Dialectulu engadinu posiede: attachò = anhänglich. Attacai, din dialectulu sardinu, are intielesulu de: unirsi con alcuno per paura. Apoi in dialectulu romagnolu: atachés, inseamna: affezionarsi, attaccarsi per affetto, per amicizia. Cuventulu nostru: ortacire s'a formatu au din ital.: rattaccare, intorcunduse particea-u-a: ra in ar, precum avemu: ardicare si radicare; si in dialectele Italiei se stremuta fórtè adese: ra, re, ri, in ar; d. e. ardupiè = raddoppiare. Au s'a formatu cuventulu nostru: ortacire, din: ad-tacare, stremutanduse: ad in ar, caci asia facuramu din lat.: admisarius = armesariu. Pre acestu drum ni se dechiareaza fórtè bine etimologia dela: re-tacire. Recedescu pentru retacescu nu cunosce limba nostra.

11) Intelnescu—nire, se dice in Banatu si: antenire. S'a formatu acestu cuventu numai din lat.: ante, au din: ante si ire? Liter'a n se vede a fi intrepusetiune efonica? —

Dupa analiza aceasta etimologica, se mai respica Dlui autorulu canzonei acesteia in urmatoriulu modu: „Aceasta tradutiune din litera in litera, dupa geniulu diversu alu amenduroru — idiomi, nu póte decatu ascunde multimea frumsetieloru ale originalului, pentru aceia io credu nu fora folosu a fi, urmandu lui Alesandri insusi in tralucerea ce o facú in limba francesa de alte cantecó de elu culesse, de a da originalului o tradutiune mai pucinu servila, prin carea i s'ar puté da unu mai bunu vestmentu italianu.“ Eaca tradutiunea:

Fronza verde di mughetto. Io aveva una cara, amore vole sorella, che cantava soavemente, nata sotto i raggi di un fulgido sole.

Ahi di me! Ahi di lei! Dalla mia piu tenera infanzia non l'ho piu veduta; ché un triste destino ci oppresce.

Ma in onta al fato noi saremo sempre sorelle; il dolore della separazione è sempre vivo in noi, nè può il sangue mutarsi in acqua.

Due anime gemelle sono come due raggi ardenti che lieti si partono dal sole, passano per nugoli densi, si separano nell'aria e poi tornano ad abbracciarsi e congiungersi.

Mai de parte legemu inca: „Conceptulu ce formeaza cuprinsulu acesteia frumoasa cauzone se afla prin intemplanare repetatu in alte. Eaca o strofa ce estragu din unu altu cantecu romanu“:

Glas de sora, glas de frate, (Voce di sorella, voce di fratello)

Trecu hotara departate (Traversano regioni separate)

Si s'aduna, se inpreuna (E si adunano, e si congiungono)

Ca doue radie de luna (Come due raggi di luna.)

Tradutiune.

Notavoi cá glas 1) e vorba slava, indicundu

1) Limba italian. are: chiasso = Gärm, Götöse, nemtiesce. Diez, in vorbariulu pomenitu, deduce aceasta vorba dela proventialulu: clas = Gschrei, alaturandui cuventulu irl.: glas = Wehflage, pre care'lu asemeneaza Pictet p. 70, cu sanscrit.: hlas. Se mai adauga acestora etimologii lat.-grec.: glosa = Junge, Sprache, etc. gr. λαζειν, γλαζειν, si fr. clatir, vechiu: glatir.

cuventu, sunetu ce e omofonu cu francesculu glas — le glas funèbre — mai multu de catu classicum alu lui Menagiu: clamor alu lui Barbazan, au clangor alu altora. Hotar 2) e dela magiarulu hatar, margina, teritoriu, si e vorba pre carea Eliade vre se o esilise spre a'i suroga confine. Inpreuna, dupa vorbariulu in patru limbe de prechiarri Klein si Petru Maioru (Buda 1825), va se se deduca dela latinulu in, prae, et unum.

In fine Dlui Cav. Giovenale Vegezzi-Ruscalla, acestu barbatu de merite si propagatorulu limbei romanesci in apusu, rostese cu insufletire si multa consecuintia in urmatorele: „Au reu nemerescu, au aceste versuri voru se demustre prea alesulu intiesu poeticu a acelora indepartati frati ai nostri dela Dunare, dela Marea neagra si dela Carpati.“ — „Noi, incatu sciu eu, nu avemu,“ vorbesce castra ginerescu, „cantece populare, cari pomenescu despre fraternitatea amendurora natiuni. In evenimintele barbarice, cari deramara imperatia romana perduramu aducerea aminte de acei ai nostri, ce Traianu conduse spre re'npopularea Daciei. Acum candu batalia din 1855, la carea luá Piemonte asia gloriosa parte, avú de resultatu ca se ne ceara la congresulu ce avu se reguleze sortea Principatelor Moldo-Romaniei; candu aceasta amestecare politica ne conduse a ne ocupa cu interesele si viitorulu loru, e datorintia pentru Italiani de a studia istoria, limb'a, literatura si aspiratiunele loru, si dintre tote a pricepe unde sentu de re'noitu si unde de restrinsu legamintele de sange, cari ne leaga de ei.“

„Eu din partemi, cu pucinetatea midilóceloru mele, sentu mai multi ani de candu nasuescu spre acestu scopu. Cei tineri, cei mai bine eruditi de catu mine, cei puternici sentu obligati a face mai multu.“

Acestu stralucitu barbatu italianu a publicatu mai multe brosiurele in interesulu nostru, dintre cari una e intitulata: „Cenno sull' utilità della ca-

tedra di lingue neo-latine comparate, aceasta e de mare importantia pentru noi, si merita separata lauda. Insa dintre tote scriptele acestuia barbatu de stima mai interesante sentu „schitiile biografice“ despre romanii literati vienti, ce se tiparescu in jurnalele din Turinu, Mediolanu si Florentia. —

M.

ZI 'NTŪI APRILŪ.

Azi krezis k fěr fėrik
Kz minčisni m'ois lšda,
Ši k glame de nimik
Potš pe tođi a desofa.
Dap avia amš kškatš gėra
Ka sš spėš kte čeva,
Kš đdatš-mi gšesekš zra,
Ši đmi žiče čine-va:
Domnšle! iađi seama bine;
Eš vđđ k te leđi de mine.

De amš žičš, prekšm ce žiče
Đn ži 'ntš a lš Aprilš,
Kšmš kš đeapa e fėriče,
De ši mšđi sšntš đn essiš;
Aša vorbš nš-i ertatš,
Kšpš de amš kščetš kšratš.
Poličaizšš vine 'ndatš
Ši đmi žiče 'nšriatš:
Domnšle! iađi seama bine;
Te mai žitš ši la mine.

Dak'amš žičš, kš oape kape
Đežtatš nš štie-a skrī
Ši kš merče 'n Adšpare
Nšmaš pentř a sšvskri;
Češš đntšš če mš 'ntšlėntš
Mi ce žitš mšniocš,
Ši đn kale mš oprešte
De đmi žiče fšriocš:
Domnšle! iađi seama bine;
Nš te totš đera de mine.

De amš žičš kšm kš đšranšš
De-apendami este 'mšiatš,
Ši kš de-acšpřiri sšřmanšš
Nš mai poate fī sšřpatš;

2) Cuventulu: hotaru se vede a čusta din doue parti, adeca: ho si tar'. In: taru, se vede: țera, tiara. T'era, in dialectulu comascu semnifica: vilaggio, paese, provincia, terrenno. In idiomele celtice din Caled. si Irland. e cuventulu: t e o r = limite. (??)

Denșidatǎ mǎ vǎdǎș dǎdatǎ
 Ka hoșdǎ, ka țǎrvǎrțorîș;
 Șii kǎ țǎra dǎșpǎmatǎ
 Mǎ 'ngrozește-zîș dregțorîș.
 Domnule! iați ceama bine
 K'oîș vǎga ne drakț 'n tine.

De amǎ zicǎ kǎ 'n trǎvǎnale
 Sǎptǎ jǎdekțorî koțkarî,
 Karî știi dǎa parale
 Șii rǎșfetețǎ kǎțǎ de marî;
 Mǎ țrezesǎ kǎ'mî kade 'n spate
 Șnǎ прочесǎ ne așteptatǎ
 Șii mǎ vǎdǎș kǎ nedreptate
 Oșnditǎ șii desvǎrkatǎ;
 Șii dǎmî zice oare cine:
 Te mai leți de-akțm de mine?

De amǎ zicǎ kǎm kǎ kǎtare
 Dantǎ are-amoreșaci,
 Șii kǎ totǎ kopilǎș are
 Kǎte doîșprezeche tați;
 Mǎndrǎlița cea șireatǎ
 Leșinǎ de șente ori
 Și'a ei patimǎ 'nfoкатǎ
 Mi-o aratǎ kǎ fiorî:
 Ah! ingratǎle, vǎdǎș bine
 Kǎ-i sǎ mǎ omorî ne mine.

Че пѣкате, че пѣкате!
 Съ н'аиві капѣ ка съ ворвешті,
 Макар азі кѣндѣ сѣптѣ ертате
 Minčizni, glǎme șii povешti.
 Фапте реле, фапте вѣне,
 Дн дешертѣ сѣ спѣнѣ воескѣ.
 Адевѣрѣ, minčizni, de-oîș спѣне,
 Тотѣ невоіа дмі гѣсескѣ.
 Бине, фрацилорѣ! преа бине!
 De-akțm v'oîș vorvi de mine.

Літературь. Кърци. Журнале.

Dn. Georgie Ioanide, zǎvlǎș din ței mai de
 frǎnte librari din veșina țerǎș ridikǎș mai de-
 kǎrǎndǎș o plǎșcorǎ amarǎ aspra țelei mai
 deoperțorǎ nepțșrî, kǎ karea se pǎrtǎș vǎ-
 vlǎkǎș romțneskǎ kǎtrǎ totǎ felǎș de pro-
 dzkte literari kǎte esǎ dn libǎa romțnǎș, vǎne
 реле, științifice sǎș beletristice, politice sǎș
 релеișce, totǎțatǎ. Dn. Ioanide repeți ațe-
 otǎ a sa plǎșcorǎ dn vreo doi pri ai „Națio-
 nalǎș”, dǎșpȃche dnkǎ șii dn a. 1857 dǎș vǎ-
 zșerșmǎș nemǎlțșmitǎș kǎ țeaa țe dn Evropa
 se vǎmește comerțnǎș de kǎrți. Nșmitǎș li-
 brarǎș adaoue dntrǎ amțrȃșnea sǎșletǎșli sǎș,
 kǎmkǎ mǎlđi literadi, literatorî, diletanți, a-
 matorî (de literaturǎș) sǎș kǎm le mai zikǎș
 dlorǎș ne la Bșkřeșști, dn anii din țrșș ne
 mai stǎndǎși de ne kapǎș, dǎș dnșpлекарѣ ка
 sǎșșii dngrǎne zǎș kvitalǎș mare, dn tințrșrea
 mai mǎlțorǎș felșrî de kǎrți, de kare akțm „dǎș
 țemǎș magazinеле“, прекțm se esprimǎș dǎși, nep-
 trǎkǎș nș i le kvșpțrǎș nimini.

Noi rekșnșșștemǎș adevțrǎș plǎșcorî dǎși
 Ioanide dntrǎ totǎș pțterea kvșvțnǎșli; științǎș
 adikǎș fǎrte bine, kvșmkǎ nimikǎș dn lzme nș se
 vinde mai rǎșș kǎ kǎrțile șii jșrnale; așea, țe
 sǎș askșndemǎș vǎla, ne fațș kǎ ea: prodǎktelo
 snirtǎșli mai zakǎș dnkǎ sǎș vǎșșșmǎșli des-
 precșrîi; ele dnșș sǎptǎș totǎș odatǎș martorǎș
 fiorșce a le gradǎșli de kvșțrǎș, ne kare se
 așlǎș „glǎtele“ pǎștre. La noi nș pșmaî nș se
 kvșpțrǎș kǎrți șii jșrnale, ți de ar fi ațeleaș
 din țerǎș kvșțte, șii de lea i da dn darǎș, nș se
 țiteskǎș, pentrǎ kǎ — sǎșnt romțneshții.
 Ашеа. —

Çi ațestǎș materîș este mǎlțǎș mai impor-
 tantǎș, dekvțǎș sǎș nș merite zǎș artikǎșli dn-
 adincș, karele sǎș o desțe țnǎș la fșndǎș. Nș-
 maî earyș sǎș se așle kare sǎșlǎș țiteskǎș șii
 ne ațeaa. — B.